

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی تهران
معاونت بررسی‌های اقتصادی

چشم انداز اقتصاد جهانی طی افق ۲۰۲۱

بانک جهانی در آخرین گزارش خود از چشم‌انداز اقتصاد جهان، پیش‌بینی کرده رشد اقتصادی جهان در سال‌های ۲۰۱۹، ۲۰۲۰ و ۲۰۲۱ به ترتیب به ۲٫۶ درصد، ۲٫۷ درصد و ۲٫۸ درصد خواهد رسید که در مقایسه با رشد اقتصادی در دو سال گذشته در سطح پایین‌تری قرار دارد. در منطقه خاورمیانه نیز با وجود اینکه انتظار می‌رود رشد اقتصادی در سال ۲۰۱۹ کاهش یابد و به ۱٫۳ درصد برسد، اما در سال‌های ۲۰۲۰ و ۲۰۲۱ شاهد افزایش رشد این منطقه به حدود ۳ درصد خواهیم بود. افزایش رشد اقتصادی در این منطقه تا حدودی متأثر از بهبود انتظارات نسبت به فعالیت‌های اقتصادی ایران در نتیجه کاهش اثر تحریم‌های آمریکا خواهد بود؛ بطوریکه انتظار می‌رود رشد اقتصادی ایران از منفی ۴٫۵ درصد طی سال ۲۰۱۹ به ۰٫۹ درصد و ۱ درصد در سال‌های ۲۰۲۰ و ۲۰۲۱ افزایش یابد.

خردادماه ۱۳۹۸

تهیه شده توسط فروغ کبری امیرکاسر

رشد اقتصادی جهان در سال ۲۰۱۹ به ۲,۶ درصد تضعیف خواهد شد

طبق گزارش اخیر بانک جهانی در ژوئن سال ۲۰۱۹، تحت عنوان «چشم‌انداز اقتصاد جهانی: تنش‌های شدید، سرمایه‌گذاری کند^۱»، پیش‌بینی می‌شود رشد اقتصادی جهان در سال ۲۰۱۹ به کمتر از حد انتظار ۲,۶ درصد برسد و پس از آن در سال ۲۰۲۰ به ۲,۷ درصد افزایش یابد. با وجود اینکه برخی کشورهای نوظهور و اقتصادهای در حال توسعه، در دوران پس از بحران مالی قرار دارند، اما رشد اقتصادی آن‌ها همچنان ضعیف است؛ از این رو انتظار می‌رود رشد اقتصادی این منطقه در سال آینده بدون تغییر بماند.

رشد اقتصادی کشورهای در حال توسعه و نوظهور از ۴ درصد در سال ۲۰۱۹ به ۴,۶ درصد در سال ۲۰۲۰ افزایش خواهد یافت؛ آسیب‌پذیری تجارت گسترش می‌یابد و اختلالات مالی را به همراه خواهد داشت.

رشد اقتصادی کشورهای در حال توسعه و نوظهور با توجه به سرمایه‌گذاری ضعیف این منطقه محدود بوده و ریسک‌ها در مسیر نزولی قرار دارند. با توجه به پیش‌بینی بانک جهانی، این ریسک‌ها شامل افزایش موانع تجاری، فشارهای جدید مالی و کاهش بیش از حد انتظار رشد اقتصادی در برخی از اقتصادهای مهم این منطقه است. مشکلات ساختاری که موجب تخصیص نامناسب و کاهش سرمایه‌گذاری می‌شوند نیز در این چشم‌انداز تاثیرگذار هستند.

طبق گفته دیوید مالپاس^۲، رئیس بانک جهانی، «رشد اقتصادی قوی‌تر برای کاهش فقر و بهبود استانداردهای زندگی ضروری است». رشد اقتصادی کنونی ضعیف بوده و سطح بالای بدهی و رشد کند سرمایه‌گذاری در اقتصادهای در حال توسعه، مانع دستیابی این کشورها به پتانسیل‌های پیشرفت‌آشان می‌شود. ضروری است کشورها اصلاحات ساختاری قابل توجهی را در دستور کار قرار دهند تا به بهبود محیط کسب و کار و جذب سرمایه‌گذاری دست یابند. آن‌ها همچنین باید مدیریت (صحیح) بدهی و شفافیت را به عنوان بالاترین اولویت کاری خود قرار دهند تا بدهی‌های جدید ایجاد شده به رشد و سرمایه‌گذاری منجر شود.

پیش‌بینی می‌شود در سال ۲۰۱۹ با توجه به صادرات و سرمایه‌گذاری ضعیف، رشد اقتصادی کشورهای توسعه یافته، بخصوص در منطقه یورو، کاهش یابد. انتظار می‌رود رشد اقتصادی ایالات متحده آمریکا در این سال به ۲,۵ درصد برسد و در سال ۲۰۲۰ به ۱,۷ درصد کاهش یابد. طبق پیش‌بینی‌ها، رشد اقتصادی منطقه یورو در سال‌های ۲۰۲۰ تا ۲۰۲۱ حدود ۱,۴ درصد ثابت خواهد ماند.

طبق پیش‌بینی‌ها، رشد اقتصادی بین بازارهای نوظهور و اقتصادهای در حال توسعه در سال ۲۰۱۹ به پایین‌ترین سطح ۴ سال اخیر خود (۴ درصد) خواهد رسید و پس از آن در سال ۲۰۲۰ به ۴,۶ درصد افزایش خواهد یافت. تعدادی از اقتصادها با

^۱ Global Economic Prospects: Heightened Tensions, Subdued Investment

^۲ David Malpass

معاونت بررسی های اقتصادی

فشارهای مالی و نااطمینانی‌های سیاسی مواجه هستند. انتظار می‌رود از پیامدهای منفی این اتفاقات کاسته شده و رشد تجارت جهانی که پیش‌بینی می‌شود در سال ۲۰۱۹ به ضعیف‌ترین سطح ممکن خود پس از بحران مالی ۱۰ سال پیش برسد- تا حدودی بهبود یابد.

طبق گفته سیلا پازارباسی اوغلو^۲، معاون رییس بانک جهانی با اینکه تقریباً تمامی اقتصادها با کندتر شدن رشد اقتصادی روبه‌رو هستند، اما فقیرترین کشورها به دلیل شکننده بودن، انزوای جغرافیایی و فقر مستحکم، در معرض چالش‌های شدید قرار دارند و تا زمانی که آنها نتوانند به مسیر رشد سریعتر برسند، هدف کاهش سهم فقر شدید به زیر ۳ درصد در سال ۲۰۳۰ غیرقابل دسترس خواهد بود.

نکات تحلیلی گزارش:

- بدهی‌های دولت در اقتصادهای در حال توسعه و نوظهور به میزان بالایی افزایش یافته است. این کشورها نیاز به برقراری دقیق تعادل بین اعطای تسهیلات به منظور ایجاد رشد و جلوگیری از ریسک‌های ناشی از قرض گرفتن بیش از حد دارند.
- انتظار می‌رود نرخ‌های رشد در کشورهای با درآمد پایین از ۵٫۴ درصد در سال ۲۰۱۹ به ۶ درصد در سال ۲۰۲۰ برسد؛ با این حال این میزان رشد هنوز برای کاهش قابل توجه فقر کافی نیست. بین سال‌های ۲۰۰۰ تا ۲۰۱۸ تعدادی از کشورهای با درآمد پایین به سطح کشورهای با درآمد متوسط پیشرفت کرده‌اند، با این حال در حال حاضر مابقی کشورهای با درآمد پایین برای رسیدن به این هدف، با چالش‌های شدیدتری مواجه هستند. بسیاری از این کشورها نسبت به کشورهایی که به سمت سطوح درآمدی بالاتر جهش داشته‌اند، فقیرتر و آسیب‌پذیرتر بوده و به لحاظ جغرافیایی محروم و به شدت به کشاورزی وابسته هستند.
- پیش‌بینی می‌شود رشد سرمایه‌گذاری در اقتصادهای در حال توسعه و نوظهور، ضعیف و کمتر از سطح میانگین تاریخی آن باقی بماند و همچنین تحت تاثیر رشد کند اقتصاد جهان، فضای مالی محدود و محدودیت‌های ساختاری قرار گیرد. برای رسیدن به اهداف کلیدی توسعه، نیاز به افزایش پایدار در رشد سرمایه‌گذاری وجود دارد. اصلاحات محیط کسب و کار نیز می‌تواند به تشویق سرمایه‌گذاری بخش خصوصی کمک کند.
- کاهش ارزش پول ملی در اقتصادهای در حال توسعه و نوظهور نسبت به کشورهای توسعه یافته رایج‌تر است و بانک‌های مرکزی اغلب نیاز دارند که به این نوسان‌ها واکنش نشان دهند تا بتوانند ثبات قیمتی را حفظ کنند. زمانی که بانک‌های مرکزی مستقل هستند، اهداف تورمی معتبری را دنبال می‌کنند و رژیم نرخ ارز از انعطاف پذیری لازم برخوردار

زمانی که بانک‌های مرکزی مستقل هستند، اهداف تورمی معتبری را دنبال می‌کنند و رژیم نرخ ارز از انعطاف پذیری لازم برخوردار است، در این شرایط عبور نرخ ارز به تورم و تاثیر آن بر افزایش تورم، جهشی نبوده بلکه محدودتر خواهد بود.

^۲ Ceyla Pazarbasioglu

معاونت بررسی های اقتصادی

است، در این شرایط عبور نرخ ارز (ERPT^۴) به تورم و تاثیر آن بر افزایش تورم، جهشی نبوده بلکه محدودتر خواهد بود.

- طبق گفته آیهان کوسه^۵، مدیر گروه چشم انداز بانک جهانی «در شرایط فعلی با وجود نرخ بهره پایین در جهان و رشد اقتصادی ضعیف، ممکن است دریافت بیشتر وام‌های دولتی، گزینه‌ای جذاب برای تامین مالی پروژه‌های تقویت رشد باشند». اگرچه، همانطور که تاریخ بحران‌های مالی تاکنون نشان داده، بدهی‌های ایجاد شده نمی‌تواند همانند یک خدمت رایگان در نظر گرفته شود و لازم است هزینه تخصیص وام‌های دولتی، پیش‌بینی و بازپرداخت آنها پیگیری شود.

چشم‌انداز منطقه‌ای

شرق آسیا و اقیانوس آرام

پیش‌بینی می‌شود رشد اقتصادی در شرق آسیا و اقیانوس آرام از ۶,۳ درصد در سال ۲۰۱۸ به ۵,۹ درصد در سال‌های ۲۰۱۹ و ۲۰۲۰ کاهش یابد. پس از بحران مالی آسیا در سال‌های ۱۹۹۷ و ۱۹۹۸، این نخستین بار است که رشد اقتصادی این منطقه به زیر ۶ درصد رسیده است. در چین انتظار می‌رود رشد اقتصادی از ۶,۶ درصد در سال ۲۰۱۸ به ۶,۲ درصد در سال ۲۰۱۹ کاهش یابد که این امر متاثر از افت رشد تجارت جهانی، قیمت‌های پایدار کالاها، پشتیبانی شرایط مالی جهانی و توانایی دولت برای کالیبراسیون سیاست‌های حمایتی پولی و مالی متناسب با بروز چالش‌های خارجی و سایر موانع است. در عین حال، طبق پیش‌بینی‌ها، در سایر کشورهای این منطقه، رشد اقتصادی در سال ۲۰۱۹ به ۵,۱ درصد خواهد رسید و با توجه به ثبات تجارت جهانی، در سال‌های ۲۰۲۰ و ۲۰۲۱ این رشد معادل ۵,۲ درصد باقی خواهد ماند.

اروپا و آسیای مرکزی

انتظار می‌رود رشد این منطقه با توجه به بهبود شرایط ترکیه، از رقم ۱,۶ درصد - که پایین‌ترین سطح رشد طی ۴ سال اخیر بوده - به ۲,۷ درصد در سال ۲۰۲۰ برسد. انتظار می‌رود رشد اقتصادی این منطقه به استثنای ترکیه، با توجه به رشد آرام تقاضای داخلی و افزایش جزئی خالص صادرات، در سال ۲۰۲۰ به ۲,۶ درصد برسد که نسبت به رقم ۲,۴ درصد در سال ۲۰۱۹ بالاتر است. در اروپای مرکزی، استفاده از محرک‌های مالی و افزایش مصرف بخش خصوصی در برخی از اقتصادهای بزرگ این منطقه کاهش خواهد یافت؛ در عین حال رشد اقتصادی در اروپای شرقی به ۲,۷ درصد و در آسیای مرکزی به ۴ درصد بهبود خواهد یافت. همچنین پیش‌بینی می‌شود رشد اقتصادی در بالکان غربی در سال ۲۰۲۰ به ۳,۸ درصد افزایش یابد.

^۴ Exchange-rate pass-through- معیاری برای محاسبه اینکه قیمت‌های بین‌المللی تا چه حدی به تغییرات نرخ ارز واکنش نشان می‌دهند.

^۵ Ayhan Kose

آمریکای لاتین و دریای کارائیب

انتظار می‌رود رشد اقتصادی این منطقه در سال ۲۰۱۹ به ۱,۷ درصد کاهش یابد که بازتابی از شرایط چالش برانگیز برخی از اقتصادهای بزرگ این منطقه است. در عین حال، با توجه به بهبود سرمایه‌گذاری ثابت و مصرف بخش خصوصی، رشد اقتصادی این منطقه در سال ۲۰۲۰ به ۲,۵ درصد می‌رسد. در برزیل، انتظار می‌رود یک بهبود دوره‌ای ضعیف در جریان باشد؛ بطوریکه نرخ رشد از ۱,۵ درصد در سال ۲۰۱۹ به ۲,۵ درصد در سال آتی برسد. همچنین پیش‌بینی می‌شود آرژانتین با توجه به کاهش تأثیرات ناشی از فشار بازار مالی در سال ۲۰۲۰ به رشد مثبت خود ادامه دهد. این در حالی است که انتظار می‌رود کاهش نااطمینانی‌های سیاسی در مکزیک به افزایش رشد آرام ۲ درصدی این کشور در سال آینده کمک کند.

خاورمیانه و شمال آفریقا

انتظار می‌رود رشد اقتصادی این منطقه در سال ۲۰۱۹ به ۱,۳ درصد کاهش و در سال‌های ۲۰۲۰ و ۲۰۲۱ به حدود ۳ درصد افزایش یابد؛ انتظار از افزایش رشد اقتصادی این منطقه در دو سال آتی عمدتاً به دلیل رشد اقتصادی صادرکنندگان نفتی است که آن نیز تحت تأثیر افزایش فعالیت اقتصادی ایران به دلیل کاهش اثر تحریم‌های آمریکا و رشد انتظاری سرمایه‌گذاری زیرساختی در اقتصادهای شورای همکاری خلیج فارس خواهد بود. طبق پیش‌بینی‌ها، رشد اقتصادی کشورهای صادرکننده نفت در سال ۲۰۲۰ به ۲,۹ درصد افزایش خواهد یافت که تحت تأثیر سرمایه‌گذاری در کشورهای شورای همکاری خلیج فارس (GCC^۱) و رشد اقتصادی بالاتر عراق قرار دارد. در میان اقتصادهای واردکننده نفت نیز با توجه به پیشرفت اصلاحات ساختاری و چشم‌انداز مثبت گردشگری، انتظار افزایش رشد اقتصادی می‌رود.

جنوب آسیا

چشم‌انداز اقتصادی این منطقه ثابت است و انتظار می‌رود رشد اقتصادی آن از ۷ درصد در سال ۲۰۲۰ به ۷,۱ درصد در سال ۲۰۲۱ برسد. طبق پیش‌بینی‌ها با توجه به حمایت از سیاست‌های مالی و پولی، بخصوص در هند، رشد تقاضای داخلی این منطقه بالا خواهد بود. انتظار می‌رود رشد اقتصادی هند در سال مالی ۲۰۱۹/۲۰ که از اول آوریل شروع می‌شود، به ۷,۵ درصد افزایش یابد. در عین حال، پیش‌بینی می‌شود رشد اقتصادی پاکستان نیز در سال مالی ۲۰۱۹/۲۰ که از ۱۶ جولای شروع می‌شود، با کاهش بیشتری مواجه شده و به ۲,۷ درصد برسد.

ایران

براساس آمارهای بانک جهانی، رشد اقتصادی ایران در سال ۲۰۱۹ معادل منفی ۴,۵ درصد خواهد بود. با این حال انتظار می‌رود با توجه به کاهش اثرات تحریم ایالات متحده آمریکا بر اقتصاد ایران و تثبیت تورم، طی سال‌های ۲۰۲۰ و ۲۰۲۱ نرخ رشد اقتصادی این کشور به صورت جزئی بهبود یابد و به ترتیب به ۰,۹ درصد و ۱ درصد طی این سال‌ها برسد.

^۱ Gulf Cooperation Council

جنوب صحرای آفریقا

با فرض اینکه اشتیاق سرمایه‌گذاران نسبت به برخی از اقتصادهای بزرگ این منطقه بهبود می‌یابد، تولید نفت در کشورهای صادرکننده بزرگ نفتی افزایش خواهد یافت و اقتصادهای بدون منابع طبیعی، تحت تاثیر تولید مداوم محصولات کشاورزی و سرمایه‌گذاری عمومی پایدار، رشد اقتصادی بالایی را تجربه خواهند کرد. با اینکه انتظار می‌رود سرانه تولید ناخالص داخلی در این منطقه افزایش یابد، اما این میزان برای کاهش قابل توجه فقر ناکافی خواهد بود. در سال ۲۰۲۰، انتظار می‌رود رشد اقتصادی در کشور آفریقای جنوبی به ۱,۵، در آنگولا به ۲,۹ درصد و در نیجریه نیز به ۲,۲ درصد افزایش یابد.

جدول ۱- چشم‌انداز رشد واقعی اقتصادی و رشد تجارت جهان براساس گزارش ژوئن ۲۰۱۹ بانک جهانی

۲۰۲۱	۲۰۲۰	۲۰۱۹	۲۰۱۸	۲۰۱۷	۲۰۱۶	
۲.۸	۲.۷	۲.۶	۳	۳.۱	۲.۶	جهان
۱.۵	۱.۵	۱.۷	۲.۱	۲.۳	۱.۷	اقتصادهای توسعه یافته
۱.۶	۱.۷	۲.۵	۲.۹	۲.۲	۱.۶	ایالات متحده آمریکا
۱.۳	۱.۴	۱.۲	۱.۸	۲.۴	۲	اتحادیه اروپا
۰.۶	۰.۷	۰.۸	۰.۸	۱.۹	۰.۶	ژاپن
۴.۶	۴.۶	۴	۴.۳	۴.۵	۴.۱	بازارهای نوظهور و اقتصادهای در حال توسعه
۵.۸	۵.۹	۵.۹	۶.۳	۶.۵	۶.۳	آسیای شرقی و اقیانوسیه
۶	۶.۱	۶.۲	۶.۶	۶.۸	۶.۷	چین
۵.۳	۵.۳	۵.۲	۵.۲	۵.۱	۵	اندونزی
۳.۷	۳.۶	۳.۵	۴.۱	۴	۳.۴	تایلند
۲.۹	۲.۷	۱.۶	۳.۱	۴.۱	۱.۹	اروپا و آسیای مرکزی
۱.۸	۱.۸	۱.۲	۲.۳	۱.۶	۰.۳	روسیه
۴	۳	-۱	۲.۶	۷.۴	۳.۲	ترکیه
۳.۳	۳.۶	۴	۵.۱	۴.۸	۳.۱	لهستان
۲.۷	۲.۵	۱.۷	۱.۶	۱.۷	-۰.۳	آمریکای لاتین و دریای کارائیب
۲.۳	۲.۵	۱.۵	۱.۱	۱.۱	-۳.۳	برزیل
۲.۴	۲	۱.۷	۲	۲.۱	۲.۹	مکزیک
۳.۲	۲.۲	-۱.۲	-۲.۵	۲.۷	-۲.۱	آرژانتین
۲.۷	۳.۲	۱.۳	۱.۴	۱.۲	۵.۱	خاورمیانه و شمال آفریقا
۲.۳	۳.۱	۱.۷	۲.۲	-۰.۷	۱.۷	عربستان سعودی
۱	۰.۹	-۴.۵	-۱.۹	۳.۸	۱۳.۴	ایران
۶	۵.۸	۵.۵	۵.۳	۴.۲	۴.۳	مصر
۷.۱	۷	۶.۹	۷	۶.۷	۸.۱	جنوب آسیا
۷.۵	۷.۵	۷.۵	۷.۲	۷.۲	۸.۲	هند
۴	۲.۷	۳.۴	۵.۸	۵.۴	۴.۶	پاکستان

معاونت بررسی های اقتصادی

۲۰۲۱	۲۰۲۰	۲۰۱۹	۲۰۱۸	۲۰۱۷	۲۰۱۶	
۷.۳	۷.۴	۷.۳	۷.۹	۷.۳	۷.۱	بنگلادش
۳.۵	۳.۳	۲.۹	۲.۵	۲.۶	۱.۳	جنوب صحرای آفریقا
۲.۴	۲.۲	۲.۱	۱.۹	۰.۸	-۱.۶	نیجیریه
۱.۷	۱.۵	۱.۱	۰.۸	۱.۴	۰.۶	آفریقای جنوبی
۲.۸	۲.۹	۱	-۱.۷	-۰.۱	-۲.۶	آنگولا
۳.۲	۳.۱	۲.۶	۴.۱	۵.۵	۲.۸	رشد حجم تجارت جهانی

منبع: بانک جهانی